

Πέτρος Πολυχρόνης (1951-2021), ένας σπάνιος άνθρωπος

Διονύσης Σακκάς, Ψυχίατρος-ψυχοθεραπευτής-Διευθυντής ΑΚΜΑ

Η πρόταση του Προέδρου της Ε.Ε.Σ.ΣΚΕ.Ψ.Ο. κ. Νίκου Μαρκέτου να γράψω για τον Πέτρο Πολυχρόνη στο αφιέρωμα του περιοδικού της, και με την ευκαιρία των 10 χρόνων του, με έβαλε στα συναισθηματικά δύσκολα.

Πώς να εκφράσεις στο χαρτί -δεν είναι ο πιο κατάλληλος τρόπος- προσωπικά συναισθήματα και βαθιά, μακρά σχέση με έναν σημαντικό άνθρωπο, επιστήμονα, θεραπευτή, συνάδελφο, συναγωνιστή, συμπαίκτη σε μια πορεία ζωής 40 σχεδόν χρόνων;

Ο Νίκος, όμως, φίλος από τότε που ήρθε στο ΑΚΜΑ, και τόσα χρόνια δίπλα μου στον Ψυχιατρικό Τομέα του Γ.Ν.Α. Γ. ΓΕΝΝΗΜΑΤΑΣ, άνθρωπος που σου γεννούσε εμπιστοσύνη να στηρίζεσαι σ' αυτόν στα δύσκολα, υποσχέθηκε τη βοήθειά του. Κοντά και η φίλη Κάτια Χαραλαμπίκη να παροτρύνει ... αγαπημένος όλων μας βέβαια ο Μιχαήλ Μπαχτίν. Με τον Πέτρο υπήρξαμε ιδρυτικά μέλη της Ε.Ε.Σ.ΣΚΕ.Ψ.Ο. και στην πορεία τα συζητούσαμε, όταν, ως μέλος του ΔΣ τους, προσπαθήσαμε με φίλους-συναδέλφους να ιδρύσουμε, όπως το ζητούσε η ΕΦΤΑ, την Ομοσπονδία των Ελληνικών Ενώσεων Οικογενειακής Θεραπείας, την ΕΘΟΣ.

Υπάρχουν αναρτημένα στο διαδίκτυο το βιογραφικό και ομιλίες και τοποθετήσεις του δικού μας Πέτρου για συναδέλφους, που δεν τον είχαν γνωρίσει από κοντά, αλλά που εύκολα μπορούσαν να διακρίνουν τα χαρίσματά του, τα ανθρώπινα, το εύρος των γνώσεών του, τη σοφία του. Όσοι τον γνώρισαν από κοντά, έστω και για λίγο, έχουν πάντα να πουν για ένα θετικό συναίσθημα που ένιωσαν, για κάτι καινούργιο που γεννήθηκε μέσα τους από τη σχέση τους μαζί του.

Στα στρογγυλά τραπέζια και στους διαλόγους με συναδέλφους έλειπε η αντιπαράθεση, υπήρχε ο ανοιχτός διάλογος, η αξιοποίηση των θετικών προτάσεων των άλλων, η συνεξελικτική διεργασία, η ικανότητα συμπερίληψης. Η αναζήτηση και δημιουργία κοινού νοήματος, με σεβασμό στην αυτονομία, αλλά με αλληλεξάρτηση, η ικανότητα δημιουργίας πολυπυρηνικών δικτύων, σε ένα πλαίσιο όπου να ανθεί η

πολυφωνικότητα και να καταλύεται η αυτοποιητική πορεία του καθενός, ήταν φανερά στον λόγο και στις όλες δραστηριότητές του. Μπορούσαν να συμβαίνουν όλα αυτά σε ένα κλίμα τρυφερότητας, αλλά και σταθερών αρχών και αξιών.

Αλλά ως επικαλεστώ ως μάρτυρες μου τα παιδιά, αυτά των φίλων του και τα παιδιά των οικογενειών με τις οποίες δούλευε. Αξιοποιούσε τα παιδιά, όπως έλεγε, ως συνθεραπευτές του, με ευχάριστο και δημιουργικό τρόπο. Τα παιδιά των φίλων του τον λάτρευαν. Οι ιστορίες του, τα παιχνίδια και τα τραγούδια με τα παιδιά, μάς έκαναν ευχάριστες τις διαδρομές και τις παρέες. Ήξερε να χαίρεται, όσο κανείς, τις χαρές σου και τις επιτυχίες και χαρές των παιδιών σου, κάτι που χαρακτηρίζει τη γνήσια φιλία. Η δική μας φιλία ξεκίνησε με την πρώτη συνάντηση σε μια σύναξη που είχαν συγκαλέσει στο ΑΚΜΑ οι Βασιλείου το 1984, όταν με μια ευχάριστη έκπληξη μετέφρασε στους συμμετέχοντες τα λεγόμενά μου και τις υπαρξιακές μου ανησυχίες, με έναν τρόπο σαν να ήξερε τι γινόταν βαθιά μέσα μου. Από τότε προσωπική και οικογενειακή φιλία, συναδελφική και συναγωνιστική πορεία συμπορεύονταν.

Υπήρξε διευθυντής του ΑΚΜΑ, τα τελευταία 20 χρόνια, διαδεχόμενος τον Γιώργο Βασιλείου με τη Βάσω Βασιλείου δίπλα του -με το βαρύ όνομά τους και με την παγκόσμια εμβέλειά τους- που τον όρισαν ως πρώτο μεταξύ ίσων, όταν η πεντάδα μας της Συμβουλευτική Επιστημονικής Ομάδας (Πέτρος Πολυχρόνης, Γιώργος Γουρνάς, Μίνα Τοδούλου, Κυριακή Πολυχρόνη, Διονύσης Σακκάς), δεσμεύτηκε ενώπιον τους για τη συνέχιση του έργου τους. Προχωρήσαμε μαζί, όλη η Συμβουλευτική Επιστημονική Ομάδα, με τον ίδιο σε έναν ρόλο που έκανε χώρο σε όλους, με καλλιέργεια ενός νέου ηγείσθαι («πότε-πότε διευθυντής» έλεγε) και εναρμονιστή μιας αυτοποιητικής διεργασίας, ενώ προωθούσε, μέχρι τέλους, καινοτόμες δράσεις νέων ανθρώπων, ακόμα και της μεθεπόμενης από εμάς γενιάς. Καλλιεργούσε την ποικιλότητα και δεν πίεζε για πρόωρες συνθέσεις. Του ταίριαζε πολύ η έννοια της συμπερίληψης.

Ως θεραπευτής, στον διάλογο με τους θεραπευόμενους, νομίζω ότι το κύριο χάρισμά του ήταν η ικανότητά του να τους βοηθά να έχουν τη χαρά της ανακάλυψης του δικού τους δρόμου ανέλιξης, φωτίζοντας τις δυνάμεις και δυνατότητές τους.

Η τελευταία εκδρομή με τις συζύγους μας ήταν στην Καππαδοκία, που ήξερε τα πάντα, βέβαια, για την ιστορία της και των Πατέρων της Εκκλησίας, θα μας μείνει αξέχαστη! Δε χόρταινες ποτέ τις αφηγήσεις του. Λόγω της κακοκαιρίας και προηγούμενου ατυχήματος δεν πετάξαμε με αερόστατο στον ουρανό. Έφυγε πρόσφατα μόνος του, πηγαίνοντας «στη γειτονιά των αρχαγγέλων» όπως ποιητικά έγραψε ο φίλος Πρόεδρος της ΕΠΕΑΣ, Σάκης Τόδουλος.

Τον μηχανισμό άρνησης της νόσου δεν τον εμφάνισε αυτός, αλλά εμείς, οι φίλοι του. Ο ίδιος το πολέμησε όμορφα και γαλήνια, και μέχρι τέλους υπηρετούσε το ζειν, παρασύροντας και τους δίπλα του σε μια ανοτροπική, όπως θα έλεγε και ο Δάσκαλος μας Γιώργος Βασιλείου, πορεία. Το τελευταίο καλοκαίρι με τους στενούς συνεργάτες σε ένα συγκινησιακό, αγαπητικό κλίμα στο εξοχικό του στην Πάρο, παρέδιδε τη σκυτάλη, διηγούμενος συμβάντα από τα πρώτα χρόνια της ένταξής του στο ΑΚΜΑ, αμέσως μετά τα γεγονότα του Πολυτεχνείου του 1973, στα οποία συμμετείχε ως φοιτητής της Ιατρικής...

Χαμογελώ, διώχνοντας τη θλίψη της απώλειας, όταν μας «βλέπω» τους δυο μας, να περπατάμε σε παραλία της Πάρου, κάνοντας κάποιες κινέζικες ασκήσεις, που μας έφερναν και μια ευεξία, ίσως αυτή της αποδοχής. Αξιοποιώ την κοινή μας αγάπη για τη Φυσική και τον νόμο της συμπληρωματικότητας του Nils Bohr, σκεπτόμενος το φως που σκορπούσε, με τα φωτόνια, άλλοτε ως σωματίδια και άλλοτε ως κύματα. Ευτυχώς, τα κύματα στην κίνησή τους δεν έχουν όρια κι έτσι τίποτα δεν πεθαίνει.

Συγγενείς, φίλοι, συνάδερφοι και οφελούμενοι, μπορούμε να αξιοποιούμε την πλούσια σπορά του.

Η σύζυγός του Κυριακή, γνωστή στον διεθνή ψυχοθεραπευτικό χώρο με τη συστημική ματιά που μπολιάζει τη δουλειά της με ομάδες, οικογένειες και ζευγάρια, ήταν πάντα δίπλα του. Οι δύο θυγατέρες του, η μια ανθρωπολόγος και ψυχοθεραπεύτρια, αφιερωμένη και στις προσφυγικές κοινότητες και η άλλη μαθηματικός και νευροεπιστήμονας, ακολουθούν την πορεία των γονιών τους.

Ας είναι και για μας ένα φωτεινό παράδειγμα, για μια ζωή με αξίες και συλλογικά οράματα!